

ОКРЕМИМ РЕЗУЛЬТАТОМ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ МАЄ СТАТИ ЛЮДСЬКЕ СУДЖЕННЯ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Боксі Янг «ШІ вимагає зробити людське судження результатом університетської освіти».

У ній автор аналізує зміни на ринку праці під впливом розвитку технологій штучного інтелекту й стверджує, що університети мають цілеспрямовано формувати та оцінювати здатність випускників приймати рішення, працювати з невизначеністю, оцінювати ризики та нести відповідальність за наслідки власних рішень. Автор звертає увагу, що дискусія про вплив ШІ на зайнятість часто зводиться до двох протилежних сценаріїв: масового зникнення робочих місць або майже повної відсутності змін. Реальна ситуація – складніша: у зайнятості не відбувається масштабних скорочень, безпосередньо пов'язаних з ШІ, проте початкові професійні позиції змінюються швидше, ніж встигає адаптуватися післяшкільна освіта. Насамперед автоматизуються рутинні завдання з невисоким рівнем самостійності, які традиційно були своєрідним першим щаблем професійного розвитку молодих працівників. Коли ми говоримо про людське судження, йдеться не про абстрактну «м'яку навичку», а про

практичну здатність формулювати проблему, зіставляти суперечливі вимоги, оцінювати ризики, робити вибір за відсутності однозначної відповіді на визначальні питання та брати відповідальність за результат. У робочому середовищі, де ШІ може генерувати варіанти рішень, саме людина визначає, які дії слід здійснити. Попит на такі компетентності швидко зростає. Майже половина оголошень про вакансії середнього та початкового рівня вже містить вимоги, пов'язані з прийняттям рішень, постановкою проблем і відповідальністю. Найвиразніше ця тенденція проявляється у сферах, де рішення мають фінансові, безпекові або регуляторні наслідки, зокрема – у банківській справі, енергетиці, комунальному господарстві та охороні здоров'я. Аналогічні вимоги поширюються і на практичні професії – будівництво, логістику, клінічну діяльність. Однак університетська освіта поки недостатньо реагує на ці зміни: багато освітніх програм залишаються зосередженими на передаванні знань і технічній підготовці, а оцінювання переважно перевіряє правильність отриманої відповіді. За таких умов студент може навчитися створювати результат за допомогою дедалі потужніших інструментів ШІ, але не отримати достатньо можливостей для пояснення власного рішення або аналізу його можливих наслідків. Фахівець має бути як гарно технічно підготовленим, так і готовим до самостійного прийняття рішень. Тому людське судження має бути безпосередньо закріплене в навчальних програмах як визначений і оцінюваний результат навчання. Для цього студентам потрібно давати завдання з неповною інформацією, конкуруючими обмеженнями та кількома можливими рішеннями, де якість аргументації важливіша за технічну точність. Особливою складовою має стати грамотність у роботі з ШІ, але не лише вміння користуватися відповідними інструментами. Студенти повинні розуміти, коли результати ШІ необхідно поставити під сумнів, як виявляти помилки та упередження і що треба нести відповідальність за прийняті рішення. Виробнича практика та інші форми навчання на робочому місці не повинні обмежуватися спостереженням або виконанням окремих завдань. Студентам варто надавати обмежену, але реальну відповідальність: аналізувати варіанти, визначати ризики, формулювати рекомендації та оцінювати наслідки прийнятих рішень. Саме зіткнення з наслідками, а не лише виконання завдань, формує здатність до судження. Отже, університети мають посилити увагу до розвитку критичного мислення, оскільки розвиток ШІ не скасовує значення людського чинника, а підвищує вимоги до того, що саме людина повинна вміти робити краще за машину.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/opinion/ai-demands-human-judgment-become-defined-degree-outcome>

Фото: pixabay.com

#HPAT_Усі_новини #HPAT_TimesHigherEducation #HPAT_ШтучнийІнтелект
#HPAT_Науковцям_новини #HPAT_Освітянам_новини

2026-08-14

**Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію
академічних текстів**